

HAMSHIRALARNING TIBBIY ETIKAGA RIOYA QILISHI VA UNING AHAMIYATI

Usmonova Shaxlo Saitmuxamatovna

Hamshiralar akademiyasi katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada hamshiralar tomonidan tibbiy etika qoidalariga rioya qilishning muhim jihatlari va bu tamoyillarning bemor parvarishida qanday ahamiyat kasb etishi yoritiladi. Shuningdek, professional axloq me'yorlari va ularning amaliyotdagi roli haqida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: tibbiy etika, axloqiy tamoyillar, bemor parvarishi, professional munosabat, hamshiralik kodeksi.

Kirish

Tibbiy xizmat ko'rsatishda hamshiralar nafaqat bilim va ko'nikmalariga, balki professional axloq qoidalariga ham rioya qilishlari muhimdir. Tibbiy etika bemor bilan muloqot qilishda, muammolarni hal etishda va kasbga sadoqat bilan yondashishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Tibbiyotning asosiy tamoyillaridan biri – zarar yetkazmaslik qoidasi bo'lib, hamshiralar ushbu me'yorga qat'iy rioya qilishlari lozim. Bemorning huquqlarini hurmat qilish, ularning shaxsiy hayotiga e'tibor berish, axborotni oshkor qilmaslik kabi tamoyillar ham tibbiy etikaning asosiy qoidalaridandir.

Asosiy qism

1. Tibbiy etikaning asosiy tamoyillari

Tibbiyotda axloqiy me'yorlarga rioya qilish kasbiy burch bo'lib, quyidagi tamoyillar asosida amalga oshiriladi:

Mehribonlik va hurmat – Bemorlar bilan muomala qilayotganda samimiylik va e'tibor ko'rsatish lozim.

Maxfiylikni saqlash – Bemorning kasalligi va davolanish jarayoni haqida begonalarga axborot bermaslik.

Adolat va xolislik – Hamshiralar barcha bemorlarga teng huquqli yondashishi kerak.

Kasbga sadoqat – Hamshira o'z vazifalarini halol va fidoyilik bilan bajarishi zarur.

2. Tibbiy etikaning amaliyotda qo'llanilishi

Tibbiy muassasalarda hamshiralar o'z faoliyatida etika qoidalariga amal qilishlari lozim. Bunga quyidagilar kiradi:

Bemor bilan ochiq va tushunarli muloqot qilish – Ularning savollariga aniq va ishonchli javob berish.

Hissiy barqarorlikni saqlash – Qiyin vaziyatlarda ham bemorga nisbatan sabr-toqat va hurmat bilan munosabatda bo'lish.

Jamoda muvofiq ishlash – Hamshiralar shifokorlar va boshqa tibbiy xodimlar bilan hamkorlikda ishlashlari lozim.

3. Tibbiy etikaning buzilishi va uning oqibatlari

Agar hamshira tibbiy etika qoidalarini buzsa, quyidagi salbiy holatlar yuzaga kelishi mumkin:

Bemor ishonchini yo'qotishi – Bu tibbiy xizmat sifati va samaradorligiga salbiy ta'sir qiladi.

Huquqiy muammolar kelib chiqishi – Maxfiylikni saqlamaslik yoki nojo'ya muomala qonuniy oqibatlarga olib kelishi mumkin.

Jamoa ichidagi nizolar – Hamshiralar va boshqa tibbiy xodimlar o'rtasida kelishmovchiliklar paydo bo'lishi mumkin.

Xulosa

Tibbiy etika har bir tibbiyot xodimi, jumladan, hamshiralar uchun muhim qoidalar to'plami hisoblanadi. Hamshiralar bemorlarga hurmat bilan munosabatda bo'lishlari, maxfiylikni saqlashlari va o'z kasbiy burchlarini vijdonan bajarishlari lozim. Tibbiy etika qoidalariga rioya qilish nafaqat bemorlar bilan ishonchli munosabatni shakllantiradi, balki tibbiyot muassasalarining obro'sini oshirishga ham xizmat qiladi. Hamshiralik kasbining eng asosiy jihatlaridan biri – bemorga jismoniy yordam bilan birga, ruhiy qo'llab-quvvatlash ko'rsatishdir. Kasallik bilan kurashayotgan insonlar hayotining eng og'ir davrlarini boshdan kechirayotgan bo'lishadi, shunday sharoitda ularga samimiylik, e'tibor va ishonch bag'ishlash juda muhim. Hamshiraning xushmuomalaligi va e'tiborli yondashuvi bemorning ruhiy va jismoniy tiklanish jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Tibbiy etika me'yorlari faqatgina bemorlar bilan munosabatda emas, balki kasbiy jamoda ham muhim ahamiyatga ega. Hamshiralar o'z hamkasblari, shifokorlar va boshqa tibbiy xodimlar bilan ham hurmat va hamkorlik asosida ishlashlari lozim. Jamoda sog'lom ish muhitini yaratish, o'zaro hurmat va axloqiy me'yorlarga rioya qilish natijasida tibbiy xizmat sifati yanada yaxshilanadi.

Shuningdek, tibbiy etikaning buzilishi sog'liqni saqlash tizimiga ishonchni pasaytirishi, huquqiy muammolar keltirib chiqarishi va bemorlarning davolanish jarayonida salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Shu sababli, har bir hamshira tibbiy etika tamoyillarini o'z faoliyatining asosiy yo'nalishi sifatida qabul qilishi va unga qat'iy amal qilishi kerak.

Hozirgi kunda tibbiy xizmat sifati faqat texnik jihozlar yoki dori vositalari bilan emas, balki tibbiyot xodimlarining bemorlarga nisbatan insoniy munosabati bilan ham belgilanmoqda. Shunday ekan, hamshiralar bemorlarning hayotida juda katta o'rin tutadi va ular bilan bo'ladigan muloqotning samimiyligi, tushunarli va shaffof bo'lishi davolanish jarayonining muhim qismi hisoblanadi.

Kelajakda sog'liqni saqlash tizimini yanada rivojlantirish va kasbiy mahoratni oshirish maqsadida hamshiralar tibbiy etika bo'yicha muntazam ravishda o'qitilib, ularning malakasi oshirib borilishi lozim. Tibbiy etika va kasbiy axloq normalariga rioya qilish orqali biz sifatli tibbiy xizmat ko'rsatish va bemorlarning ishonchini qozonishga erishamiz.

Adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi. "Tibbiy etika va deontologiya."
2. Beauchamp, T., & Childress, J. (2020). Principles of Biomedical Ethics. Oxford University Press.
3. Code of Ethics for Nurses. (2022). American Nurses Association.
4. Sog'liqni saqlashda axloqiy tamoyillar. Tibbiyot akademiyasi nashriyoti, 2023.